

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Grof Chambord, Henrik V.

(Konec.)

Rajnkemu ni bilo rojeno, da bi bil zasedel prestol svojih dedov, a v življenju je kazal, da gre prištevati najljubšim tega rodu. — Njegovo plemenito obnašanje, njegovo dobro srce, ki je toliko revežem pomagalo, je sploh znano, in ko se je v začetku preteklega meseca v Parizu zvedelo o njegovi bolezni, kazali so tudi republikanski listi, da spoštujejo moža, ki je vzvišen princip, kraljestvo po božji milosti, tudi tako častno zastopal, ki je svoje nazore odkritosrečno spoznal in stanovitno ohranil, in v dosego svojih namenov se nikdar ne posluževal pripomočkov drugačnih, kakor skoz in skoz poštenih. Ali si še francosko ljudstvo ni dosti skusilo, ali rodovina, ktere poslednji potomec je rajnik bil, ni bila še zadosti prekušena, tega se ne upamo presojevati, a toliko je gotovo, da je bilo že večkrat na tem, da bi bila dežela sprejela svojega kralja, a Henrik V. ni nikdar obetal, kar ni upal spolnovati, Francozom se ni hotel vsilovati, niti nikdar hotel, da bi se bila zaradi njega kri prelivala. Njegovo ime ostane z neizbrisljivimi črkami zapisano v zgodovini francoskega ljudstva, on je bil zastopnik dednega kraljestva, za njim je stala stranka, ki mu je bila verno udana, pripravljena za žrtve, in mnogo vplivna na Francoskem, ki je sedaj pričakovala nastop svojega kralja.

Po revoluciji l. 1848 so bili legitimisti zeló delavni, in so prišli v francoski narodni zbor, a podpirali so predsedstvo Ludovika Bonaparteja. L. 1849 in l. 1850 so se posve-tovali občni glavarji strank pod predsednikom

grofom Chambordskem o političnih nazorih in namenih, in Bourbonci in Orleanovci se tačas še niso zedinili. Ko je bilo vrženo drugo cesarstvo l. 1870, pričakovali so pravega nasledstva, ker so volitve 8. februarja 1871 izpale na korist Bourboncev in Orleanovcev. Na Francosko so se vračali Orleanovci, in grof Chambordski je dlé časa stanoval v gradu Chambord. Obravnave z Orleanovci so se razbile na tem, da je grof Chambordski v razglasu 5. julija 1871 zavrgel francosko trobojnico in proglasil, da se hoče držati bele zastave Henrika IV. Legitimisti in Orleanovci se sicer niso zedinili kot politične stranke, a politiško so se spoprijaznili Bourbonovci in Orleanovci, potomci kraljevske hiše na Francoskem.

Javno se je to priznalo, ko so grof Parizki in drugi principi hiše Orleanove l. 1873 med svetovno razstavo na Dunaji obiskali grofa Chambordskega in se mu kot načelniku obeh hiš poklonili, tudi letos o bolezni so prišli Orleanovci obiskat svojega sorodovineca, ki je ravnokar zatisnil oči.

O zadnjih njegovih trenutjih se pripoveduje to-le: Že v četrtek 23. t. m. so se pokazale smrtne težave. O pol štirih zjutraj se je smrt bližala tako vidno, da so poklicali k mrtvaški postelji vse sorodovince in francoske plemiče v Frohsdorfu. Ali smrtni boj je bil hud; popolnoma opešan je glavo nagnil, a sopesel je pa vendar še. Tako v nezavednosti ležal je dlé časa; blaga soproga, sorodovinci, o. Pavel in dr. Majer so bili pri postelji dotlej, da je zadnjikrat zdihnil ob 7. uri in 25 minutah. V sobi zraven so bili plemiči in služabniki. Grofinja Chambord se je na tla zgrudila, ko

je zdravnik naznanil, da je dušo izdihnil. Grof Bardi, sin njegove sestre iz Parme, mu je oči zatisnil. O. Pavel, ki mu je podelil zakrament sv. poslednjega olja, je tudi padel v nezavednost. — V mrtvaško sobo so potem stopili plemiči in služabniki, ki so mrtvemu roko poljubili. Soproga, ki v bolezni ni ostavila postelje bolnikove, nesli so iz mrtvaške sobe, — omedleveca za omedleveco jo je sprehajala. Neznansko shujšan, dolga brada segala mu je do prsi, tako je ležal sedaj mrlič v postelji; vse je jokalo, ljudje so hiteli v grad, da so v kapeli molili za dušo pokojnega.

Župan iz Frohsdorfa je hitel v Dunajsko Novo mesto, da naznani pri okrajnem glavarstvu smrt slavnega gospoda. Na stotine telegramov razposlalo se je na vse kraje, razume se, da so cesarju stvar brzo naznanili. Že pred kratkem so cesar poslali grofinji tolažilno pismo. Nadvojvode Karola Ludovika so pričakovali že v soboto tam. Vradno je bil mrlič pregledan popoldne, profesorji Billroth, Draše in dr. Majer so pregledali mrliča. Prvi venec je položila občina Dunajskega Novega mesta, za reveže tega mesta je rajnik mnogo storil.

Poslednji izdihljaji grofa Chamborda privabili so vsem navzočim solze v oči. Grofov miloščnik (almosenier) prijel je umirajočega za levico iz z jokajočim glasom zaklical: „Montée au ciel file de St. Louis!“ (Dvigni se v nebesa sin sv. Ludovika). Mrtvaški zvonček pel mu je v domači kapelici. Povsod se mu skazuje največje sočutje. V Dunajskem Novem mestu visijo tri velike črne zastave itd. raz mestne zbornice, raz proštije in od pregledišča (Aus-sichtswarte). Mesto položilo mu je venec z napisom: „Visokemu dobrotniku revežev Dunaj-

Listek.

Zrakoplovi.

(Dalje.)

Prvi zrakoplovec posvetili so svoje življenje dovrševanju nove ideje, akoravno nje važnosti niso mogli oceniti, pa kolikor so bili pri tem odločni in drzni, toliko so se spet zanesli s to lepo mislijo, da napravijo za človeštvo nekaj koristnega. Njihovi nasledniki so plovili po zraku samo zato, da priredé občinstvu redok prizor. Zavolj tega nimajo njihova podvzetja nikakove važnosti. Celi svet pozna imena teh zrakoplovec, to so bili: Jakob in Eliza Garnerin, gospá Blanchardova, o katerem smo malo prej govorili, zatim Charles Green in njegov sin Jurij, ki so polnili svoje balone z razsvetnim plinom, ki je tudi laglji kakor zrak. Charles Green je izvel več od 1600 ploviteb po zraku, spremljalo ga je 700 ljudi, naravno zmirom po jeden ali dva, a med njimi je bilo 120 gospej. Green je bil srečen, umrl je pred desetimi letmi 84 let star v Londonu.

Od mnogih ploviteb želeli bi tu opisati jedno, in sicer plovitbo Nadar-jevo v balonu „Le Geant“, ker se je o njej v onem času mnogo govorilo. Ladjica tega balona je bila na poseben način napravljena. Bila je spletena s španskega bičja ter jo je bilo od zunaj videti kakor železnički vagon. Imela je dve nadstropji ter okna in vrata. V njej je bilo vse, kar je človeku potrebno na večdnevem potu. Bile so tu postelje, mize, razni fizikalni aparati, dosti hrane vsake vrste itd. Pol Pariza se zbere 18. listopada 1863, da vidi, kako se bo vzdignil ta silni zrakoplov. Vkrealo se je devet oseb, a med njimi bil je Nadar, njegova mlada soproga in znani zrakoplovec Godard. Proti večeru se dvignejo ter odplujejo proti severo-iztoku. V Parizu je vsaki govoril samo o „Geantu“. Vse je željno pričakovalo novosti o njegovem potu. Tretji dan pride v Pariz vest, da je „Geant“ na Nemškem blizu Visle pal na zemljo, da Nadar in mlada njegova gospá sta jako hudo ranjena, a vsi drugi sopotniki da so več ali manj poškodovani. In ta vest je bila resnična. „Le

Geant“ je celo noč letel proti severo-iztoku, prešel čez Belgijo, ter se je čedalje bolj približeval morju. Na to se veter okrene, ter ga odnese proti Hanoveru na Nemškem. Popotniki so se hoteli tu izkreati, zaradi tega odpró ventil, da more plin ven iti. Žalibog, bil je ventil pokvarjen, tako da ni moglo dosti plina iziti. Ladjica je sicer zadela ob zemljo, ali isti trenotek skoči balon zopet kvišku in potegne za sabo ladjico. Zdaj še le je nastal strahovit pot. Balon je delal velikanske skoke. Vsak čas je ladjica udarila ob zemljo, vrvi so spuščale, a balon kakor da je pomislil, da ne visi več na njem ladjica, je potem, ko je tako na njem manj bremena bilo, poietaval v višino ter je potem hipoma spet z vso silo potezal za sabo ladjico. In balon je delal skok za skokom. Na potu je lomil stebila in drevje, ter se na zadnje vstavi med drevjem nekega gozda. Nijeden sopotnik ni ostal zdrav, vsak je bil manj ali več ranjen, a najbolj uboga Nadarjeva gospá.

Takih nesrečnih zračnih ploviteb je bilo več, a to vender ni ostrašilo ljudi od daljnih

skega Novomesta“ na rakev. — Na mrtvaškem odru leži črno oblečen v sklenjenih rokah lesen križ držoč. Glava je razkrita in odmah se mu vidi, da je Henrik IV. podoben. Do ponedeljka ležal bo na mrtvaškem odru, potem ga bodo v stekleno rakev položili in do srede v kapeli stare kraljice razpostavili. V sredo bode truplo blagoslovljeno na vozu navlaš v to pripravljene se bodo peljali s šestimi konji v Dunajsko Novomesto in odtod bode poseben vlak peljal mrtvega v Gorico, kamor ga bodo vsi grajski spremili. Oziroma pogreba v Gorici se sledeče čuje: „Ko je pregnani kralj Karol X. v jeseni 1836 umrl, ponudila je avstrijska cesarska rodovina ostali rodovini, naj ga pokopljejo na Dunaji v cesarskem pokopališču pri oo. kapucincih, kar pa kraljeva družina iz tega namena ni sprejela, da bi se pozneje ne reklo, da se je pravici pokopovanja v kraljevem pokopališču pri Sv. Denis-u odrekla, in je zato umrlega kralja rajši provizorično v Gorici pokopala. Ravno tako se bo s Chambordom zgodilo.

Boj za narodnost.

Trojna je vez, ki veže vsakega državljana na domovino njegovo, vez ljubezni do domačije, zemlje domače, na kateri se je rodil, ktera mu je bila tudi rediteljica, vsaj prva leta življenja njegovega; zemlja domača, na katero nas veže toliko sladkih sanj, toliko prijetnih spominov na minula mladostna leta; svet, kterege je pregledal raz hribčka poleg očetovske hiše, ki mu je bil ves svet, in svet poln sreče, kdo ne bi ga ljubil? Z njo ob enem nas veže ljubezen do naše obširneje domovine, skupin, mnogo zadrug posameznih domačij, ki so se polagoma shajale in zvezovale po mirnem potu pod vladarskim žezlom naše slavne Habsburške rodovine, da skupaj delajo in najdejo toliko laglje blagor, da se pod tem mogočnim žezlom toliko vspesnejše branijo vnanjega sovraga, naj pride od koder koli hoče. Tretja vez je ljubezen do našega tako zvanega maternega jezika, kterege je govorila in nas učila govoriti naša mati. Vsi, ki govorimo isti jezik, spadamo k enemu narodu istega jezika, in vse, kar je v kateri koli zvezi s tem jezikom, zovemo narodnost.

Da je ta narodnost vsakemu olikanemu narodu, ki se zaveda kot narod, draga svetinja,

razume se samo ob sebi. Saj je človeku tako drago vse, kar ga spominja njegove mladosti, kako ne bi mu bila govornica, v kateri je prvič izgovarjal najslajše besede, učil se izraževati svoja čutila, govornica, s katero je tako rekoč stopil v zvezo s človeškim rodom, sam postal človek. Kdor zna zabiti svoje matere, zovemo ga črnega nehvaležneža, in boljšega pridevka nimamo za izdajico maternega jezika. Ne moremo se toraj čuditi, da narod krepak in nepokvarjen čuje skrbno nad svojim maternim jezikom, ga varuje skrbno tuje maroge; in na tem stališču presojeva postopanje naroda Hrvatskega z madjarskimi napisi si to postopanje lahko razložimo, posebno po poslednjih dogodkih dalmatinskega deželnege zboru.

Človeška narava se sama od sebe protivi vsaki sili, vsaj nahajamo to že pri vsaki živali; mravlja skuša prekoračiti zapreko ob poti, in vsaka žival brani svoje mlade, ker so ji ljube in drage; tem bolj pričakujemo o človeku, o narodu, da se vstavlja sili, ki mu hoče omakeževati drago svetinjo narodnosti. Toliko bolj nakipi pravična jeza, ako se taka sila dela po krivici, ktero čuti vsakdo, ako se tudi s paragrafi dokazati ne more; s kakoršno pravico varuje narod madjarski svojo narodnost, s tako pravico varuje narod hrvatski, varuje vsaki drugi narod svojo, kolikor hujski je pritisek, toliko močnejši je naravno proti težnji. In to pravico do svojega narodnega jezika imajo Hrvati ne samo pisano v svoja sreca, imajo jo pisano tudi na papir „črno na belo“ v § 57 njih vstavnega življenja.

Vsakemu nepostavnemu postopanju se bodo Hrvati ustavljali s toliko večjo paznostjo, s toliko večjo silo, kolikor več so trpeli, kolikor bolj so se borili za pravico svojega narodnega jezika, kar je zadostovalo 12 let, postalo je h krati pomanjkljivo. — In kaj pravi k temu zgodovina? Ona nam pové, da so bile take ljudske vstaje pomenljiva znamenja daleč segajočih prevratov, segajočih dalje, kakor bi si kdo v začetku misliti predrznil. Koliko boj je priklicala do zdaj od leta 1848 kratka beseda „narodnost“, in to o dnevih, ko je vsa Evropa razburjena, in se čedalje gosteje prikazujejo taka pomenljiva znamenja, naj bode neposredni vzrok, kateri koli hoče, kažejo nam naposled nezadovoljnost in želje po pre-

podvzetij. Osobito zadnji čas so se ljudje večkrat poverili zrakoplovom. Nevarnost postaja seveda vse manja potem, ko so mnoge nesreče opozorile ljudi na čim večjo opreznost. Znale so vsakemu zabavne vožnje, ki jih je prirejal Godard pred dvema leti na Dunaji in po drugih evropskih mestih, in ki so se končale brez kake koli nesreče.

Mnogo pozornosti vzbudil je spekulativni geometer M. H. Giffard, ki je napravil „ballon captiv“, t. j. balon, ki je bil z vrvjo pripet k zemlji. Vredno je bolj natančno opisati, kako je Giffard oprezno sestavil svoj balon, da pride v okom vsaki nesreči. Konopec, s katerim je bil balon pripet, moral je biti posebno močan, a napravil ga je tudi iz najbolje konoplje. Proti balonu je bil konopec 8½ centimetrov debel, a proti zemlji 6½ cm., bil je tedaj od zdlaj proti gornjemu kraju čedalje bolj debel. Dolg je bil 600 metrov. Balon je bil oblečen s sedmerostroko tkanino. Ladjica je tehtala 1800 kilogramov ter je bilo prostora v njej za 50 oseb. Balon ni bil napolnjen z razsvetnim plinom, kakor se to zadnji čas dela pri vsih

balonih, temuč z vodikom, da bode tem laglji ter da se laglje in hitreje vzdigne. Moremo si misliti, koliko je bila sila potrebna, da se ta balon more iz višine potegniti spet nazaj k zemlji. Delala sta pri tem dva parostroja, katerih je vsak delal s 150 konjskih sil. V tem balonu so se dvigali ljudje v zrak za prve in druge pariške svetovne izložbe leta 1867 in 1878. Mnogi je takrat imel priliko za 20 fr. povzdigniti se nad Pariz, ter z višine 600 metrov vživati razgled po celem tem velikan-skem mestu.

Leta 1879 je razdjal silen vihar tkanino tega zrakoplova. Nesreče ni bilo pri tem nikake, ker ravno takrat ni bilo nikogar v ladjici. Kasneje so napravili takov privezani zrakoplov v Londonu. O priliki zadnje svetovne razstave na Dunaji l. 1873 napravili so tudi takov „balon captiv“, in veter ga je odnesel prej nego se je kdo z njim vozil. Madjarski seljaki so ga našli na polji ter ga srečno raztolkli.

(Dalje prih.)

vratu. A kdo ve proračunati, kedaj in kakšen bode konec? Nevarno je tedaj spečega zmaja dražiti; igrati nevarno je si z ognjem.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Avstrijske dežele.

V *goriškem deželnem zboru* je poslanec baron Locatelli 22. t. m. predlagal in vtemeljeval, naj bi se deželnim odbornikom plača od 1200 na 600 gld. znižala. On pravi, mesto deželnege odbornika je častno mesto in se ne strinja nikakor s plačo.

Kakor se čuje, je grof Taaffe v *poreškem deželnem zboru* pobalinsko žaljenim slovanskim poslancem svoje obžalovanje izrekel po telegrafu.

Česko društvo „Komenský“ na *Dunaji* je naznanilo dotični šolski oblasti, da bode 1. septembra česko šolo na Dunaji otvorilo. Šolska oblast (deželna) je pa ulogo vrnila s pristavkom, naj zopet poročajo, kdo bode nauk nadzoroval. Deželna šolska oblast si je pa v to svrhu štiri tedne časa izprosila, da zamore vnovič vloženo ulogo tehtno prevdariti in česko šolo zopet za jedno leto — zavleči.

Da Nj. Veličanstvo politiko *dunajskega magistrata*, kterege so židje z mrežami prepregli, odločno obsoja, razvidno je iz odgovora, ki ga je magistrat na prošnjo zaradi razosredovanja (decentralizacije) železnic prejel. Še očitnejši se pa cesarska nevolja razvidi iz prepovedi, da se vojaška zastopništva pri oblegi Dunaja sodelujočih polkov ne smejo šepaste slavnosti v spomin dvestoletnice vdeležiti. Vojni minister grof Bilandt je sicer rekel, Nj. Veličanstvo zaradi tega nijso dovolili, ker imajo vojaci meseca septembra velike vaje, pristavil je pa sarkastično: „saj Dunaj tako slavnosti ne pripravlja!“ Ali ni to namigljaj s kolom?

Laksenburg, 25. avgusta. Tukaj se pričakuje saksonski kralj, ki bode novorojenemu detetu cesarjevičeve družine boter.

Don Carlos pripeljal se je 25. t. m. v Frohsdorf, kjer je izrazil Chambordovi družini svoje sočutje. Iz Frohsdorfa odpeljal se je v Gradec don Alfonza, svojega brata obiskat.

Kralj *Karol rumunski* pripeljal se je ob ½8 zvečer v petek na Dunaj z državno železnico. Na peronu sprejeli so ga cesar sami. — Kralj *Milan srbski* odpotoval je pa v Gleichenberg v toplice.

V *Trutnovu* upili so nemško-liberalni na zborovanji zbrani učitelji korakajoči mimo detinske šole s českim napisom trikratni: „pereat“.

„Pokrok“ piše, da se je pri *učiteljskem zboru v Trutnovem* posebno ostentativno tudi neki dr. Flegel (Flegel se pravi po naše „cepec“ in ta ima svoj pomen), zdravnik v Trutnovu, obnašal, ter kričal: „nikake sprave!“ ko je bilo o pomirovljenji Čehov in Nemcev govorjenje. Kakor „Pokrok“ ve, je ta doktor od leta 1854 do 1862 v Kraljevem Gradcu študiral in jeden prvih dijakov bil, ki so takrat surko in čikuš nosili. Sedaj v Trutnovem prva oseba na — nemški strani — pomirovljenje zametuje. Renegati so povsod enaki!

Ogvesko-hrvaški prepír je končan, pa kako? Oficijozno naznanilo pravi, ban Pejačević ne more dalje ostati v službi. Ostane pa v službi toliko časa, da izpelje naredbe, ktere je nasvetovala ogerska vlada, a cesar potrdil, da se mir povrne na Hrvaško, prememba bode potem, ko se dežela vpokoji. „N. f. P.“ ve povedati, sklenjeno je bilo, da se grbi z ogerskim in hrvaškim napisom zopet postavijo. Pozneje bode ogerska vlada državnemu zboru predložila predlog, ki bode uravnal to zadevo tako, da imajo imeti na Ogorskem grbi tudi hrvaške napise. — Ali je to verjetno? Prašamo pa, ako se stvar ima še le sedaj vravnati, čemu se toliko srde Ogri nad Hrvati? Stvar tedaj še ni bila vravnana, in Hrvatje potem takem niso taki zločinci.

Fakcijski listi so se zopet enkrat prav debelo zmotili; ni ga znamenja, da bi se bila Taaffe in Tisza sprla, kakor so pripovedovali; ogrski listi čvrsto ugovarjajo zoper vsako vtikovanje avstrijskih ministrov v ti zadevi, bodlo jih je že to, da sta skupna ministra bila navzoča pri posvetovanji. Ogrom vendar princip ni na prodaj vsak čas, kakor našim fakcijskim.

Iz Budapešte, 25. avg., „Ung. Post.“ naznanja iz Zagreba, da vsi listi govore dostojno o nazorih, v katerih so si Ogrji in Hrvatje navskriž misli, a zastran položaja povdarjajo isto stališče, kakor narodna stranka. Tukajšnja garnizija ne pojde v Karlovec, marveč ostane tu.

Iz Segedina se pripoveduje 25. avg., da bodo svitli cesar tje prišli, delajo se že priprave za sprejem.

Vnanje države.

Črnogorski knez Nikita zapusti danes Carigrad.

Srbska opozicija dela na to, da ministre na zatoženo klop posadi. Izredna skupščina sestavlja se še v kraljevi nenazočnosti in v tej misli opozicija velik škandal provzročiti in ministre tožiti.

Holandski kraljevi par obetal je avstrijskemu konzulu, da se k letu na Dunaj podá našega cesarja obiskat.

Francosko, „Français“ misli, da bode slovesnost pokopa v saboto 1. septembra. Vsi principi Orleanovci bodo pri pogrebu. Grof Parizki pojde jutro s sinom v Frohsdorf. Kraljevski listi so prišli vsi črno obrobljeni. — Republikanski listi govore spoštljivo o ranjkem. — Monarhistični listi mislijo, da je kraljevska stranka sedaj zedinjena. „Soleil“ pravi: Ura še ni prišla, da bi se moglo povedati, kaki bodo nasledki te smrti. Hiša Francoska ni ž njim zginila, stara veja se je posušila, a mlajša je še živa.

Vsled naznanil, ki prihajajo iz Tonkina, se bodo francoski ministri podvzivali s povratkom v Pariz. — Depeša generala Boneta iz Hongkonga dne 23. t. m. naznanja: 15. t. m. je šlo 1800 mož s 14 topovi proti Phukai. Levo krilo je naskočilo vtrdbe sovražnikove, ktere je branilo 5000 dobro oboroženih Kitajcev (v telegramu dne 23. avgusta 117. številki je bilo govorno le od 500 mož). Bili so se ves dan, a zvečer šli nazaj v Hanoi. Središče je prenočilo na bojišči na zasedenih vtrdbah in se je drug večer vrnilo v Hanoi. Desno krilo je vzelo vtrjeno pagodo, a nekaj se jih je moralo vrniti nazaj, ker se je nasip začel udirati. Francozje imajo pagodo zasedeno in jo bodo vtrdili. Sovražnik se je umaknil v Sontai. (Kolikor se dá iz tega razvideti, so oboji zmagali ali pa nihče, t. j. določenega še ni nič.)

Francoski pomorski minister je dobil naslednje poročilo iz Sajgon-a dne 25. t. m. Vapor „Drac“ je prinesel naznanilo, da so Francozje zaseli trdnjave in baterije pri vходу v reko Hue, boji so bili 18., 19. in 20. avg. Dvoje bark je prodrlo v ožino Tuan. Anamiti so imeli 700 mrtvih in mnogo ranjenih. Francozje pa le nekaj ranjenih (?). Admiral je dovolil premirje. Komisar Hurmand je šel 22. t. m. v Huhe pogajat se.

Iz Petrograda, 28. avgusta. Cesar je obiskal včeraj vojnega ministra Vanovskega, kteremu je dovolil odpust zaradi kopelji. Njega bode namestoval namestnik generalnega štaba general Obručev. Včeraj je bilo končano pregledovanje v Krasnojoselu in več gojencev vojaške šole je bilo povzdignjenih v častnike.

Rusija dan na dan na svoji nemški meji vojake kopiči. Do sedaj je prestavljala tjakaj pešake, katerih je v 6 mesecih nad 30.000 umestila. Sedaj pride vrsta na konjico.

Iz Londona, „Reuterjev bureau“ naznanja iz Tanatave 7. avgusta: admiral Pierre je dovolil udom konsulskega osebja, da smejo začeti svoja opravila začeni z 28. julijem. Sicer je situacija nespremenjena.

Angleški parlament je bil danes sklenjen s prestolnim govorom. Ta povdarja, da so vnanje razmere povoljne, in da je stvar zaradi vožnje po Donavi naravnana. Preosnova uprave

v Egiptu napreduje, dasiravno to delo po nekterih krajih kolera zadržuje. Namen, zakaj da so angleški vojaki zasedli Egipt, da se namreč vshod pomiri in blagostanje egiptovskega ljudstva pospešuje, ostane vedno isti. Zarad homatij, ki so nastale v Madagaskaru vsled francoske vojne, obravnava se v prijateljskem občenu s francosko vlado. Na Irskem je boljše, zločinstva so prenehala, ker društva, kterim je bil namen moriti, so nekoliko preplašena, zločinstva so prišla na dan in hudodelci so bili kaznovani.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 24. avgusta. Od vseh strani in krajev „Slovenije“ dobivaš „Slovenec“ dopise in novice — samo iz naše Idrije ni nikoli nič. Mislili smo, da bo svet zvedel, kako so se naši nemci in nemčurji pripravili na prihod presv. cesarja, pa ni nihče svetu tega še naznanil, ali saj v „Slovenec“ nismo kaj enacega čitali iz Idrije. Tedaj kako je bilo? Naj povemo, da naši nemčurji, to je, naši c. kr. rudarski uradniki, so bili znašli nek posebno čuden nazdrav za presvitlega cesarja in ta je bil: „Glückauf!“ Ta „Glückauf“ so nako-mandirali po Idriji upiti o prihodu cesarjevem. Da bi pa presv. vladar povsod le „Glückauf“ in „Hoch“ slišal, učili so c. kr. učitelji in c. kr. učiteljice po komandi 14 dni upiti naše slovenske otroke v naši ces. kr. šoli: Glückauf. To je našim poštenim idrijskim prebivalcem in drugim v Idrijo pridšim ljudem bilo prav neprijetno in nevšečno kričanje v šoli! Kakor smo rekli, se je otrokom šolskim v glavo vtepalo celih 14 dni sleherni dan; — pa tudi rudarjem (knapom) se je komandiralo in zapovedovalo upiti isti Glückauf in Hoch. Vendar pa se je bilo idrijskim nemčurjem pokazalo — kajti na povelje nekega visokega gospoda (slava mu!) se je šolska mladina (ktera se v Idriji prav nemčursko goji, odkar je nek čeh Cermak c. kr. mestne šole poveljnik), kakor tudi rudarstvo za „Živio“ vnelo in so pokazali, da Idrija ni na Pruskem — ampak na Slovenskem in v Avstriji, kjer imamo ljubega vsem narodom pravičnega blagega cesarja, kteremu je ljubši „Živio“ na Slovenskem kakor Glückauf. Tako so nemčurji kranjski tudi v Idriji imeli dolge nosove — namesto „Hoch“ pa „Nieder“ in namesto svojega Glückaufa — „Živio“. Slava Idriječanom in drugim narodnjakom, ki so presv. cesarju pokazali — da se ne dajo strahovati in da ljubijo svoj materni jezik in svoj narod Slovenski. — Živili!

Naš nov c. kr. rudarski načelnik, g. Novak, nam Idriječanom je drag in ljub — ker se nam kaže pravičnega, posebno pa nam je v veliko spodbudo, ker je veren mož s celo svojo družino, kajti vidimo vsako nedeljo in praznik visocega gospoda s svojo družino pri službi božji, kar naj bi posnemali tudi drugi c. kr. uradniki in rudarji, katerih ni bilo dosedaj videti še tam, kjer sta bila načelnika, umrli g. Lipold in sedanji g. Novak slehern praznik. Gospodje, bodite verni, kakor so naš presvitli cesar in drugi visoki gospodje, ako hočete, da vas bo ljudstvo čislalo in ljubilo. Idriječan je veren, naroden ter delaven; če tudi trpin, pa potrpežljiv, ker ga vera vzdržuje.

Idrijski mestni zastop je sicer naroden, — pa nekoliko odveč liberalen, kajti eni gospodje v zastopu so se nasrkali kuge, ki jo mladostvence že več časa po „Slovenskem narodu“ raznašajo. Naj še omenimo, da na Gori pri sv. Magdaleni še sedaj nimajo duhovna, ker ne morejo popraviti cerkve, ktera je bila po-

gorela pred dvema leti o požaru, podnetenem po otrocih, ki so od pijancev raztresene klinčke po tleh pobirali ter se igraje jih vžigali, dokler je bila nesreča izvršena.

Iz II. Bistrice, 26. avgusta. Po dolgi suši je včeraj prijazni dež zemljo namočil. Pa žalibog, da ni bilo brez nesreče. Krog 3. ure popoldne je tresčilo v neko hišo v Zarečji — pol ure od Bistrice oddaljeni vasi — ter v kratkem so bile štiri hiše z gospodarskimi poslopji vpepeljene. Siromakom je senó, žito in vse hišno orodje zgorelo. Bili so za male svotice zavarovani, pa s temi si še poslopjij postaviti ne bojo mogli. Da niso ljudje tako brzo od vseh strani prihiteli gasit, in da niso sosedne strehe pomočene bile, bi bila vsa vas pogorela. Hvala Bogu in vrlim gasilecem, da se ni to zgodilo!

S Prečine, 28. avgusta. Trikrat je že letos tu strela vdarila. Enkrat v Prečini, drugokrat v Lokah in tretjč v Svirnem. Vselej je nekaj poslopjij pogorelo. Naj tudi potožim, da naša duhovnija, ki ima okoli 2500 duš in župnika čez 80 let starega, nima že dlje časa kaplana. Duhovnija trpi. Posebno otrok nima kdo učiti, ker sam duhovnik vsemu delu ni kos. Duhovnija spoštuje duhovne in močno želi že duhovnega pomočnika.

Iz Istre, 24. avgusta. Kakor sem Vam zadnjič poročil o isterski zborni večini, se je do pičice spolnilo. Lahonska stranka ne prizná Slavjanov v Istri, zato slavjanske poslance izbacne kar brez razloga. Ovrгла je namreč lahonska večina v seji od 21. t. m. od petih slovanskih poslancev kar tri, namreč korarja Strka, nadzornika Spinčiča, in posestnika Križanca. Korar Strk je bil že v dveh prejšnjih zborih poslanec, a zdaj je bil voljen že v tretje enoglasno, skupaj z njim je bil enoglasno izvoljen gospod Laginja, in glej čudo, večina je Strka zavrgla, a Laginjo potrdila! Vzroka temu pač sami lahoni ne znajo, ker proti ti izvolitvi ni prišlo ne jedne pritožbe, tudi ga niso navajali, ampak kar po pravilu: „sic volo, sic jubeo“ — izrekli so svoj anatema čeznj. Druzega so zavrgli g. Spinčiča, ki je tudi v zadnjem zboru bil poslanec, in je zdaj dobil 56 glasov proti 32, ktere je dobil lahonski nasprotnik. Za Spinčičeve glasove ni nihče agitiral protipostavno, za njegovega nasprotnika pa se je agitiralo z denarji, kakor je sploh znano, in vendar so Spinčiča zavrgli. Tretjega so zavrgli g. Križanca. G. Križane je v svoji okolici precej vpliven, in je pri prejšnjih volitvah vselej glasoval s Slovenci, zato so ob času razpisanih volitev nekteri rodoljubi počeli nanj misliti, vendar ga precej niso razglasili kandidata. Še le, ko so lahoni mu ponudili poslaniško čast, se vé, da s pogojem, da ves svoj vpliv položi na lahonsko tehtnico, in je to odbil, so ga narodnjaki v zboru v Pasji vasi priporočili za kandidata, ko jim je svečano obljubil, da bode zmiraj zvest programu isterskih Slovanov. Lahoni v svoji kratkovidnosti še temu niso verovali, in dali so mu tudi (izven treh) vsi svoje glasove. A zdaj, ko je prišel v zbor, izbran od Slovanov in lahonov, ga je lahonska večina meni nič, tebi nič zavrgla!

Neznam, ima li lahonska večina svoj klub ali ne; ako ga nima, je pri verificiranji volitev slovenskih poslancev delala kakor razposajena deca, brez razloga in brez dokazov; ako ga pa ima, si omenjene ovrgate ne morem drugače misliti, kot da se je v klubu samo določilo, koliko slovenskih poslancev se

ima izbacniti. Naj bili bi imeli kake nepostavne razloge, kdo rajši bi jih bil svetu označil, kakor Lah? A za imena so pa menda srečkali. Sploh vidi se, da imajo lahoni nas Slovane za brezpravno ljudstvo, ker dve tretjini prebivalcem vse dežele pustili so od 30 poslanskih sedežev le dva, namreč Laginja in Zamliča.

Dozdaj smo imeli vendar še zmiraj tri ali štiri, zdaj pa le dva, da smo enaki koroškimi Slovencem, ki imajo za eno tretjino prebivalcev le enega poslanca. No, prepričan je vsak, kdor pozna isterske razmere, da ta vdarce lahonske večine ne bo škodoval slovanski reči, ampak jej le koristil. Le stiskajte! če boste bolj stiskali, bolj bomo kričali, da se bodo zbudili tudi tisti, kateri so gluhi za navadni ponočni glas. Kmetijsko družbo istrsko (v Rovinji), ki se je za vse bolj brigala, kot za pospeh kmetijstva, je vlada razpustila. — Dobro, gotovo zaslužno! Ako hoče vlada po Istri početi snažiti nesnago, bo imela dokaj dela; se vé, da si pa mora poiskati za to drugih mož, kakor pa so ti, ki zdaj v Primorji varujejo državne koristi.

V Trstu „irredenta“ z vsemi svojimi provokacijami ne more pripraviti vlade do odločilnega čina — zdaj je pa počelo samo ljudstvo odbijati „irredento“; se vé, kakor ljudstvo zna, kadar ne posluša pameti in ne gleda na paragrafne kaveljne, s silo, kakor je bilo videti v nočeh pred in po cesarjevem godu. „Irredenta“ zdaj najtežje vidi veterane, med katerimi so, memogrede povedano, skoraj sami Slovenci, in Hrvatje; tem nagaja, kakor je nekdaj nagajala okoliškemu batalijonu, in kadar „irredentarski“ pouličnjaki vidijo, da so v večini, tudi napadajo posamezne veterane. Tako so to nedeljo zvečer pri kafé „Chiozza“ napadli 5 veteranov in tri močno ranili. — Sploh v Trstu vré. —

Domače novice.

(*Duhovenske vaje*) pričele so se danes ob petih popoldne. Vdeležuje se jih jako mnogo število, čez 55, kolikor smo do zdaj zvedeli.

(*V. č. gospoda Jožefa Klemenčiča*), profesorja na tukajšnji pripravnici, je včeraj proti večeru lastni brat napadel z nožem ter hudo poškodoval. Zadal mu je štiri rane: na glavo, v prsi, v ramo in v prst. Da bi ne bilo sosed botaničnega vrtnarja na pomoč, bil bi nečloveški brat znabiti še hujše zločinsvo učinil. Najbrž je dala pijanost povod Kajnovemu napadu.

(*Ljubljanski „Wochenblatt“*) v svoji zadnji številki tako grdo opisuje in obrekuje Ljubljano, kakor da bi bila gnjezdo roparjev in napadovalcev, v katerem nemec ni si svest ne svojega življenja ne premoženja. Na tako grdenje naše stolice in njenih prebivalcev bomo morali prihodnjic nekaj odgovoriti, da se ne bo reklo: Qui tacet, consentire videtur.

(*Starim tisočakom*) poteče 31. avgusta obrok, in se bodo do takrat le še pri glavnih zavodih avstro-ogerske banke na Dunaji in v Budapešti za plačilo v zameno jemali. Od 1. septembra dalje prejemale jih bosta ona dva zavoda le še v zameno.

(*Trgovinsko ministerstvo*) je določilo, da se pri telegramih na več adres, ako so nujni, ne le samo besedna taksa, temuč tudi taksa za prepisovanje (pomnoževanje) telegramov trikrat pomnožena — plača.

Razne reči.

— Na e. kr. goriški realki je razpisana služba učitelja veronauka. Potrebno je znanje slovenščine, italijansčine in nemščine in pa škofijsko spričevalo sposobnosti.

— Cesar so darovali štirim posestnikom v Bukoveci (sodnijskem okraju v Velikih Laščah), za napravo vodnjaka 40 gold. iz svoje lastnine.

— Policijska komisija gg. Karol Pelzl in Ivan Budin pri e. k. policijskem ravnateljstvu v Trstu prejela sta ime in znak policijskih višjih komisarjev.

— Deželni glavar goriški, grof Coronini, odpovedal se je svoji remuneraciji 2000 goldinarjev, ter določil, naj se ti novci na ustanovo za vseučilišnike, ki so na Goriškem rojeni, nalože. Slava mu!

— Dar grofa Chamborda ima naš rojak, v. č. gospod o. Koderman, benediktinec v St. Lambertu na Štajarskem. Grof mu je podaril nekdanjo sliko, ki njega z njegovim spremstvom pri Atleneu na lovu predstavlja, v prekrasnem okvirju.

— Na Dunaji splošnja nevolja zaradi dragine mesa od dne do dne raste, kar pa menda nobeden državni pravdnik ne vidi, da bi konfisciral kakor javnemu miru nevarne: vse Dunajske tržne komisijonarje, ki so ob enem živinski prekupei. Oni so tudi nesrečni izrod dunajskega magistrata, ki je ljudstvu podražil meso po prekupovanji pitane živine, katero potem z obilnim dobičkom dunajskim mesarjem prodajajo, a mesarji zopet iščejo velikega dobička, magistratu pa je z robcem oči zavezal, da ne vidi vzrokov, zakaj je meso od dne do dne dražje. Povsodi jih išče, le tam ne, kjer so v resnici. Tržne komisijonarje odstavite, in meso bo v kupu odjenjalo! Kmet toži, da če na Dunaj živino postavi, ne potegne toliko za-njo, kakor drugod; mesarji pa vpijejo, da jo morajo dražje plačevati, kakor drugod. Zguba obeh toraj pri komisijonarjih ostane ter je za-nje najlepši dobiček.

— Nova cerkev obljube na turških šancah na Dunaji zidala se bo v spomin dvestoletnice oblege Dunaja po Turkih. Stavbeni načrt izdelal je stolni stavbar Schmidt, potrebno zemljišče je že pridobljeno in 30.000 gold. za prve potrebe pripravljenih. Delo se prične 9. sept. t. l.

— Papežev nečak grof Kamilo Pecci poročil se je 20. t. m. v Parizu v palači papeževega nuncija Monsignore di Rende z gospoicco Bueno, rojeno Španjolko. Poročal ju je nuncij sam.

— Gledišča v Tours-u na Francoskem ni več! V sredo zjutraj ob štirih polastil se ga je ogenj, ter ob 6. uri zjutraj je vse do tal pogorelo. Škode za 60.000 do 70.000 frank. Ljudi ni nobeden zgorel.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 27. avgusta. Cesar je včeraj obiskalec ektrično razstavo. O prihodu in odhodu pozdravljan je bil iz tisočerihih grl ljudstva. Pregledal je vse oddelke razstave ter izrazil svoje priznanje veličastnosti vsega tvora; slednjic obljubil je, da bo v razstavo še prišel. — V Zalaegerszoku so se proti judom postavili po robu, grozovito divjajo proti njim prebivalci kraja in kmetijske okolice, pokončujejo njih imetje že od četrtega sém. Prikazuje se hudo sovraštvo do judov. Na pomoč poklicanim vojakom se ljudje upirajo. Na obeh straneh je veliko mrtvih in ranjenih. Tudi v Csurgo, Kestely (ob Blatnem jezeru) so se vneli zoper jude.

Budapest, 26. avgusta. Upor proti judom je bil včeraj silno hud, nastal je boj, čez sto je bilo ranjenih, več sto pa so jih zaprli.

Pariz, 26. avgusta. Rojalistični listi izšli so povodom smrti kraljeviča grofa Chamborda s črnimi okvirji. Grof Pariški javil bode velesilam smrt kraljeviča oficijelno, odložil naslov „Orleans“, privzel si onega „Bourbon“ in povdarjal, da on sedaj vse pravice do Francoskega prestola prevzame, kakor mu jih je rojstvo podelilo.

Pariz, 26. avgusta. Francozi so razdajali trdnjavnice ob reki Kul pri Anamitih oblegavši jih tri dni. Anamitov biló je 700 mrtvih in mnogo ranjenih. Nastalo je nekako pomirje.

London, 26. avgusta. Prestolni govor ob priliki zaključenja parlamenta povdarja lepo in mirno sporazumljenje z drugimi. V Egiptu je vse pri starem ostalo, in neredi na Madagaskaru se bodo po prijaznem potu s Francozi poravnali. Na Irskem so odnošaji povoljni — za Angleže.

Umrlí so:

19. avgusta. Johana Šešek, šivilja, 42 let, cesta na grad št. 5, pljučna jetika. — Avguštin Hren, hišnika sin, 10 dni, Gradaške ulice št. 20, trismus.

20. avgusta. Marija Krapš, nadlovčeva hči, 22 let, Kolodvorske ulice št. 4, plučna tuberkuloza. — France Mejač, barvomazar, 37 let, Hrenove ulice št. 15, vnetje možganov. — Matija Zupančič, pomož. urad. sluga, 54 let, Kolezijske ulice št. 4.

21. avgusta. Ljudvik Zalokar, delavčev sin, 4 mesece, Florijanske ulice št. 19, slabost.

22. avgusta. Anton Jurman, dež. sod. official, 67 let, Florijanske ulice.

V bolnišnici:

18. avgusta. France Strukelj, dninar, 33 let. — Terez Satler, dekla, 24 let, tuberkuloza.

Eksekutivne dražbe.

28. avgusta. I. e. džb. France Tomažič iz Sanador, 2350 gl. Vipava. — III. e. džb. pos. Matija Bele iz Slavine, 830 gl. Postojna. — I. e. džb. pos. Andrej Gaber iz Loke, 8925 gl. Loka.

29. avgusta. I. e. džb. pos. Matija Šlibar iz Moravce, 250 gl. Brdo. — III. e. džb. pos. Janez Zakrajšek iz Blok. Lož. — I. e. džb. pos. Marija Bebar iz Knežne njive, 300 gl. Lož. — I. e. džb. pos. Janez Jeršan iz Xudega vrha, 62 gl. 50 kr. Lož. — I. e. džb. Jan. Kocijančič iz Osredka, 1360 gl. Lož. — I. e. džb. Janez Kočevar iz Starega trga, 100 gl. Lož. — I. e. džb. pos. Frančiška Žagar omožena Mule, 1520 gl. Lož. — III. e. džb. zemljišče vlož. št. 55 katasterske občine Goba. Litija. — Reliciteacija pri Anton Jurkoviču iz Srednjega Potoka, 629 gl. Kočevje. — I. e. džb. Marije in Jožef Meierle iz Črnega potoka, 555 gl. Kočevje. — Martin Dime iz Gornje vasi, 2750 gl. Krško.

Dunajska borza.

25. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 40 kr.
Sreberna „ „ „ „	78 „ 90 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 35 „
Ogerska zlata renta 6% „	119 „ 85 „
„ „ 4% „	88 „ 25 „
„ „ papirna renta 5% „	86 „ 80 „
Kreditne akcije „ 160 gl.	293 „ 20 „
Akcije anglo-avstr. banke „ 120 gl.	109 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke „	837 „ — „
„ Länderbanke „	110 „ — „
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu „	647 „ — „
„ državne železnice „	316 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	227 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice Ferdinandove sev.	107 „ 20 „
„ „ „ „ „	104 „ 90 „
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	120 „ — „
4% „ „ „ 1860 500	133 „ 40 „
Državne srečke iz l. 1864 100	169 „ 75 „
„ „ „ 1864 50	169 „ 25 „
Kreditne srečke „ 100	172 „ 50 „
Ljubljanske srečke „ 20	23 „ 50 „
Rudolfove srečke „ 10	20 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „ — „
London „ „ „	119 „ 80 „
Srebro „ „ „	— „ — „
Ces. cekini „ „ „	5 „ 65 „
Francoski napoleon. „ „ „	9 „ 50 „
Nemške marke „ „ „	58 „ 40 „